

СИСТЕМА ТРОПІВ У ПОЕЗІЇ БОГДАНА ЛЕПКОГО ПЕРШОГО ПЕРІОДУ ПОЕТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ (1890–1899 рр.)

Р. В. Пазюк

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, 58012, Україна
E-mail: raziukpost@gmail.com*

У статті проаналізовано поетичний спадок Б. Лепкого першого періоду творчості (1890–1899 рр.) в аспекті тропіки. Термін „троп” як родове поняття в сучасному літературознавстві не дискутується, у той же час його видове розмаїття досі не має єдиного підходу до вивчення. Для комплексного аналізу віршів Б. Лепкого за основу взята класифікація, запропонована А. Ткаченком, яка видається найбільш логічною та деталізованою. Суперечливі аспекти доповнені твердженнями інших науковців. Результати статистичного обстеження металогічної мови Б. Лепкого засвідчують, що її основу становлять порівняння та метафори. Останні переважно утворені шляхом перенесення ознаки з „живого” на „неживе”. Епітетні пари здебільшого представлені загальновоживаними (фольклорними) зразками, однак фіксуємо й приклади оказіональних конструкцій. Найменш продуктивними у доробку поета виявились метонімія та гіпербола. Іронічне мовлення Б. Лепкий апробував лише один раз. Загалом можна стверджувати про добре чуття мови у поета та майстерне використання її семантичного потенціалу.

Ключові слова: Богдан Лепкий, троп, порівняння, епітет, метафора, метонімія, іронія, ауксесис, мейозис.

Образність мовлення є однією з базових властивостей художньої літератури, що вирізняє її з-поміж інших текстів. Щодо можливостей розширення змістової структури слова та його експресії О. Потебня зазначав: „Немає такого стану мови, при якому слово тими чи іншими засобами не могло б набути поетичного значення” [1, с. 210]. Власне, отими засобами здебільшого є тропи, в основі яких лежить металогія – „вживання слів у переносному значенні”. Варто зауважити, що кількість тропів у поетичних текстах значно більша, аніж в прозових. М. Гаспаров, провівши статистичне обстеження творчості класиків російської літератури, наводить такі цифри: „Тропеїчність прози Пушкіна і Толстого – 2-3 %, а тропеїчність віршів коливається від 12 % у Некрасова (і 5 % в Пушкіна, коли він хоче писати по-народному просто!) до 80 % у пізнього Мандельштама і раннього Пастернака” [2, с. 380]. При цьому 80-відсоткова тропеїчність, на думку вченого, є „верхньою межею” до перетворення вірша в загадку. Утім, нагромадження металогічних конструкцій не завжди є показовою для оцінки майстерності автора. Тут, мабуть, доцільно говорити не лише про кількість, а й про якість. Слушним видається міркування І. Франка про те, що поезія: „найкраще досягається найпростішими способами, комбінаціями конкретних образів, але так упорядкованими, щоб вони, мов знехотя, торкали найтайніші струни нашої душі, щоб відкривали нам широкі горизонти чуття і життєвих відносин” [3, с. 272].

У статті ставимо за мету детально розглянути систему тропів поетичних творів Богдана Лепкого останнього десятиліття XIX сторіччя як один із важливих аспектів стилю поета.

Аналіз металогічної мови розпочнемо з порівняння. Сучасні дослідники здебільшого розглядають його структуру за двома критеріями: семантичним та формальним. На думку Л. Мацько, перший із них визначає порівняння як *тричленну* єдність: суб'єкт порівняння (те, що порівнюють), об'єкт порівняння (те, з чим порівнюють) і спільна ознака, за якою вони порівнюються (форма, властивість, колір, розмір тощо) [4, с. 507]. Майже аналогічне твердження пропонує А. Ткаченко, який зазначає, що: „порівняння (*comparatio*) включає в себе *два члени*: *компарандум* (те, що порівнюють),

компаратум (те, з чим порівнюють) і терціум компараціоніс (спільну підставу, якість, властивість, подібність)” [5, с. 243]

За формальним критерієм порівняння розмежовують на прості та розгорнуті. У простих порівняннях компарандум та компаратум зіставляються за однією або кількома однорідними ознаками. Таке зіставлення відбувається за допомогою сполучників, або ж безсполучниковим шляхом. Останні поділяємо на 3 групи в залежності від способу творення: 1) за допомогою предиката; 2) з пропуском сполучникової компаративної зв'язки; 3) у вигляді придієслівного іменника у формі орудного відмінка.

Упродовж першого періоду творчості Богдан Лепкий найчастіше використовував прості порівняння (70,8%), більшість з яких утворена за допомогою сполучників. Помітно домінують індивідуально-авторські: *Прийде ніч, як той крук* [6, с. 82], *Моя душа, як струна тая* [6, с. 32], *І мріями Тебе, мов чарами, обвіяв* [7, с. 52], *Гурток людей, немов сім'я одна* [6, с. 154], *Мої мислі наче тінь поступають* [7, с. 52], *З домів, як з нор, вилазять чорні тині* [8, с. 33], *Мої думи літають, як мушка* [7, с. 52] та ін... Значно рідше поет використовував загальноживані порівняння, утім не обійшлося без запозичень з фольклору: *І лице рум'яне як малина* [9, с. 32], *Ставок з водою, ясною, як скло* [6, с. 154], *Летіли скоро вечірні години / Немов стріла* [10, с. 77], *І б'вдні дѣти наче пташенята* [11, с. 1].

Частотність вживання різних сполучників має такий вигляд: як (51,4%), мов (20%), наче (11,4%), немов (11,4%), неначе (2,9%), чим (2,9%). За словами Ю. Маковецької-Гудзь, сполучник „як” є типовим для народних та художніх порівнянь [122, с. 9].

З-поміж усіх простих порівнянь жодне не повторюється, окрім тих, де компаратум – море: *А панський лан – як море те одно* [6, с. 79], *І та розпука, як бездонне море* [6, с. 79], *В моїй душі, неначе в морі* [7, с. 51]. Це цікаво, адже для Лепкого образ безкрайньої водойми був абстрактним до літа 1911 року. Саме тоді поет здійснив мандрівку по Адріатичному морі.

Кількість порівнянь із безсполучниковим типом зв'язку набагато менша. Фіксуємо лише 5 у формі орудного відмінка: *А за нею журавлі ключами / Попід небо тягнуть, над полями* [9, с. 32], *Піднялись хоче. Але болі [...] / Нутро огнем палять* [7, с. 56], *Сяти вони будуть чистою сльозою* [7, с. 53], *Ми проб'ємо ідем проти ночі* [6, с. 207], *Блакитом чистим хвиля лине* [7, с. 51]. Безсполучникові порівняння, що утворюються за допомогою предиката, з пропуском сполучникової компаративної зв'язки представлені лише одним зразком: *І очи зор'ї яснії* [113, с. 1].

Натомість доволі часто поет звертався до розгорнутого порівняння, що, за словами А. Ткаченка, „будується на єдиному, проте деталізованому зіставленні, завдяки розростанню якого витворюється поширене уподібнення” [5, с. 245]. Частка таких порівнянь у віршах першого періоду творчості Б. Лепкого становить 20,2%. Наведемо кілька прикладів: *Розливсь, наче тинь, мов мрака над водою, / Як той далекий спів, що в тихий вечір лине / По цвітах, по траві, з вечірньою росою / І в темній лісі ген – поміж ярами гине* [7, с. 63], *Злеліав я Тебе в думках своїх, злеліав, / Як тую цвітку свіжу, вону, чисту* [7, с. 52], *Не прийдуть, бо їх гірше жахає, / Чим мисливого певна рушниця: / Той спокій, що над вами витає, / І той черв, що під вами гніздиться* [6, с. 77] та ін.

Частотний коефіцієнт (ЧК)¹ усіх порівнянь становить 3,8.

Одним із основних тропів в поетичному арсеналі Б. Лепкого є метафора (ЧК – 5,1). З античних часів у теорії літератури побутує тлумачення метафори як скороченого порівняння. Так Арістотель стверджував, що „метафори, очевидно,

¹ Частотний коефіцієнт (ЧК) – відсоткове співвідношення конкретного поетичного елемента до загальної кількості рядків. В окреслений період творчості Б. Лепкого налічуємо 871 верс.

будуть і порівняннями, а порівняння, позбавившись [лише одного] слова [„як”, – метафорами” [5, с. 242]. Однак така дефініція понять ігнорує структурні особливості зазначених тропів. Для порівняння характерна наявність обох частин зіставлення (те, що порівнюють і те, з чим порівнюють), тоді, як у метафорі компаративний елемент відсутній. Про це свого часу зазначав М. Довгалевський, а також сучасні науковці Л. Кравець та А. Ткаченко.

Варто також зазначити, що у літературознавстві деяку плутанину викликає розмежування синонімічних термінів *усоблення* та *персоніфікація* як різних видів метафор. Слушним видається міркування А. Ткаченка, який пропонує об’єднати їх під „аксіоматичним і поки що нетермінологічним поняттям оживлення” [5, с. 252]. Цей вид метафори утворюється шляхом перенесення ознаки з „живого” на „неживе”. Якщо ж процес відбувається у зворотному порядку, то його автор пропонує називати „оречевленням”. У(роз)подібнення за схемою „живе” – „живе” А. Ткаченко трактує як „міжперсонне уподібнення”. Опозиційною парою до нього постає „у(роз)подібнення предметів, речей, явищ, аспектів зовнішнього людіні світу, проєктованих ніби на себе самих” [5, с. 252], яке науковець номінує „позаперсонним уподібненням”.

Найчастіше поет застосовує *оживлення* – у 70 % випадків. Показово, що частка *побутових метафор* у межах цього виду дуже незначна і становить лише 5,5 %: *Поганий ранок. Сонце пізно встало* [8, с. 33], *Сідало сонце за верхами* [7, с. 56] *Весно! Ти знов до нас ідеш* [10, с. 71], *И вѣтеръ завывавъ и прошибавъ намъ тѣло* [11, с. 1]. Решта прикладів дають нам краще уявлення про кропітку роботу автора над „художністю” своїх віршів: *За хмарами сонце дримає* [7, с. 51], *Лиш гроби тут лягли мовчаливі, / Раз лягли і не хочуть вставати* [6, с. 76], *Роса перлиста тремтіла на цвітті* [10, с. 77], *За ними доля йде з неумолним буком* [6, с. 33], *Прийде ніч, як той крук, / Витягає сто рук, / Запускає сто кігтів у душу* [6, с. 82], *И въ твою хвилю росука крылата / На насъ злетѣла и подѣ свои крыла / Мене нещасну зъ дѣтьми обіймила* [11, с. 1], *А там і церква. Хрест на ній підтятий / До неба зняв блискучі рамена* [6, с. 154].

Дуже рідко Б. Лепкий вдавався до *оречевлення* (2 %): *Й даремно серце рву і мозок сушу* [6, с. 79], *Чи так, як друзі, прислонити очі* [6, с. 79]. Натомість поет активно експериментував із *позаперсонним уподібненням* (18 %): *Як лиш зірка над лісом затліє* [9, с. 32], *Надій моїх дугу світлясту, променисту / Я розіп’яв тобі над головою* [7, с. 52] *Але прецінь нам світить надія* [6, с. 208], *Не раз обгорнуть безталанну душу / Незнані смутки сірі і тривога* [6, с. 53], *І поки струна тих пісень не трісне* [7, с. 79], *Роса сіяє прозриста* [13, с. 1], *Не зманила Тебе чужа слава, / Що хоть світить, та серця не гріє* [6, с. 207].

Частка міжперсонних уподібнень становить 10 %: *І той черв, що під вами гніздиться* [6, с. 76], *А серце рветь ся і скимить зь росуки* [11, с. 1], *Видно, дуже серденько тужило* [6, с. 207].

Кілька разів наш автор використав розкриті метафори. Наведемо приклад з вірша „За морем!”: *Погасло сонце. Лампа ночі / Встає над пальмами гнучкими. / Встає, виходить і блідими / Лучами кидає поволі / По небу, морю і по полі. / Довкола тихо, як в пустині / В заране бурі. В блідо-синім / Місячнім світлі на мураві / Бездушний труп лежить кєрвавий* [7, с. 58].

У ранній поезії Б. Лепкого знаходимо також багато епітетів (ЧК – 2,8). На важливість вивчення цього тропу вказує І. Барчишина: „Особливо продуктивним є дослідження епітетних структур у поезії кінця ХІХ – початку ХХ ст., адже саме в цей період відбувається становлення нового модерністичного письменства, що значною мірою впливає на особливості стилю письменників доби” [14, с. 4].

У літературознавстві *епітет* ототожнюють із терміном *художнє означення*, яке протиставляється *означенню логічному*. Однак коли мова йде про вірші, з таким розмежуванням погоджуються не всі науковці. Тут варто згадати про цікавий історико-літературний факт, описаний Р. Якобсоном: „Коли 1919 р. московський

лінгвістичний гурток обговорював проблему обмеження та визначення сфери *epitheta organia*, Володимир Маяковський виступив зі ствердженням, що для нього будь-який прикметник, що використовується у поезії, уже є поетичним епітетом, навіть „большой” у назві „Большая Медведица” або „большой” і „малый” у таких назвах московських вулиць, як Большая Пресня і Малая Пресня. Інакше, поетичність – це не просто доповнювання мовлення риторичними прикрасами, а загальна переоцінка мовлення та усіх його компонентів” [15, с. 485]. Цю думку підтримав І. Качуровський, а також сучасний мовознавець Л. Шутова, яка, зокрема зазначає: „Зважаючи на те, що поетичний світ – самоцінний, самодостатній, епітетом у поезії варто визнати стилістично й експресивно маркований тропеїчний атрибут художнього мовлення із значними потенційними конотативними можливостями. Тому в поезії кожне означення ми вважаємо епітетом” [16, с. 4].

Однак таке судження заперечує О. Волковинський: „Процес означення якості чи буквальна номінація прикмети ще не передбачає створення епітетної структури. Наприклад, не можна апіорі стверджувати, що означення „срібний” є епітетом. Якщо цей атрибут стане частиною структури „срібний злиток”, то матимемо радше логічне означення, що за природою є автологічним. Однак і включення означення до певної структури не завжди достатнє, щоб з максимальною точністю та переконливістю визначити художньо-функціональні особливості тієї чи тієї структури. Якщо, наприклад, зустрінемо це ж словосполучення в певному контексті („срібний злиток душі”), то зможемо відчутти посилення умовності й асоціативності, актуалізацію внутрішньої форми на рівні мікрообразу” [17, с. 273].

У нашому дослідженні за основу беремо міркування О. Волковинського, а тому означення у ранніх віршах Б. Лепкого: *Платок маленький, полотняний* [7, с. 58], *Голодний хлоп в старій, подертій свиті* [6, с. 154], *Плац подати / Той білий, легкий* [7, с. 55] і под. вважаємо логічними та відмежовуємо від епітетів.

Щодо художніх означень, то упродовж 1890-1899 рр. поет здебільшого послуговувався загальноновживаними епітетами: *Упав на землю, і повіки / Закрили земні, скляні очі* [7, с. 58], *Ніч кінчиться, гаснуть зорі / Наступає біла днина* [6, с. 150], *Де вічний біль, і плач гіркий, і стони* [6, с. 79], *Даремна струя мудрих, зимних слів! / І злбних дуц даремна їдь-отрута* [7, с. 61], *Туман сріблестий вкрив діброви* [7, с. 62], *Так тихо довозла – аж серце гаряче / Холоде від того спокою* [7, с. 52], *На вбзь ми с'їли. Щаслива дорога* [11, с. 1], *Тяжка дорога, серце моє, / Тернистий п'уть* [7, с. 66], *Незнані смутки сірі і тривога* [6, с. 79], *Сяє сонцем ясним, променистим, / Віддихає воздухом перлистым* [9, с. 32] та ін.

Утім автор намагався творити й нові „не затерті” форми. Зокрема, до означення епітетів зараховуємо такі: *Я чую, що-м сильний Тобою* [7, с. 53], *Зварена кров у людських жилах / За подихом його ласкавим / Жит'єм на ново біла жвавим* [7, с. 56], *Не йди в його плюгавий слід* [10, с. 70], *Минулося! І вже нема мені потреби / Безвір'я чорного лякатися приміт* [7, с. 52].

Метонімія у ранніх віршах Богдан Лепкого трапляється вкрай рідко (ЧК – 0,8). Для аналізу цього тропу беремо за основу класифікацію, запропоновану А. Ткаченком, який виділяє такі види перенесень значень слів: 1) ім'я творця замість його творів; 2) назва матеріалу замість речі, виготовленої з нього; 3) назва вмістилища замість вмісту; 4) назва якоїсь речової ознаки замість людини (гурту, колективу, соціальної чи національної диференціації тощо); 5) назва місця помешкання чи перебування людей замість самих мешканців чи їхніх дій; 6) назва властивості чи якості замість їх носія; 7) назва одномоментної зовнішньої дії замість її внутрішньої мотивації (наслідок замість причини); 8) кількісна метонімія, або синекдоха [5, с. 254-255].

У ліриці Лепкого знаходимо три приклади називання властивості чи якості замість їх носія: – *Гей, вйо, карий! Гат'ята, гніда, / Краймо лемешем землицю* [6, с. 150], *Чи блескъ яркого пром'їня / Подружокъ сп'ївы и кв'їты / Спинити суму не въ силъ? – / Чомъ бы сп'ївочой тужити?* [13, с. 1]. Фіксуємо майже стільки ж випадків

використання синекдохи. У вже згадуваній класифікації А. Ткаченка наведено 10 її різновидів: а) *частина замість цілого*; б) *ціле замість частини*; в) *однина замість множини*; г) *множина замість однини*; г) *власні імена у значенні загальних*; д) *загальні імена у значенні власних*; е) *рід замість виду*; є) *вид замість роду*; ж) *означена величина замість неозначеної*; з) *неозначена величина замість означеної*. Упродовж 1890-1899 рр. Б. Лепкий апробував лише чотири із зазначених видів кількісної метонімії:

1) На означення частини замість цілого: *Мы не кидаємь родиннои стрѣхи / За-для багатства, анъ за-для втѣхи* [11, с. 1];

2) Застосування однини замість множини: *З-під них, не вирве дум моїх, ні пісні. / І поки струна тих пісень не трісне, / Сяти вони будуть чистою сльозою* [7, с. 53];

3) Застосування множини замість однини: *З бавовни пухи, / Немов сніжисті білі мухи* [7, с. 56];

4) Використання загальних імен у значенні власних: *И Ты, Великій, що правишь надъ свѣтомъ* [11, с. 1].

Також наш поет кілька разів використав *гіперболу* (ЧК – 1,03). Б. Іванюк у відповідній статті „Лексикона загального та порівняльного літературознавства” так описує функціонування цього тропа: „Найпоказовіші можливості Г. демонструє в просторово-часових вимірах худож. реальності тв. та сюжетній поведінці персонажів як фольклор., так і літ. походження” [18, с. 124]. Опозиційним гіперболі традиційно вважають мейозис. А. Ткаченко зауважує: „Протилежний до гіперболи троп – мейозис [...], що полягає в означувальному применшенні означуваного у схожих із гіперболою функціях та виявах” [5, с. 262]. Однак варто звернути увагу на те, що у всіх інших випадках „антонімічність” є характерною при виокремленні видів або підвидів в межах одного тропа. До прикладу, „оживлення” і „оречевлення” вважаємо різновидами метафори, вживання „однини замість множини” і „множини замість однини” – підвидами метонімії (різними видами синекдохи). Зважаючи на це, доцільним видається розгляд художнього перебільшення та применшення як видів гіперболи. Такий підхід не є чимсь принципово новим у літературознавстві. Зокрема ще М. Довгалевський у праці „Сад поетичний” пише: „Гіпербола, або перебільшення, – це таке [явище], коли вживаємо якесь слово або речення, збільшуючи або зменшуючи неймовірно його зміст” [199, с. 40].

Задля уникнення термінологічної плутанини, пропонуємо запозичити з давніх риторик поняття *ауксесис* (грец. αυξέσις) на позначення художнього перебільшення як виду гіперболи. Власне, звідти ж у науковий обіг потрапив термін *мейозис* (грец. μειώσις).

Віднайдені зразки гіперболи у віршах Б. Лепкого окресленого періоду мають чітку фольклорну основу і практично не дають нам інформації для розуміння ідивідуально-авторського стилю. Наведемо кілька прикладів, у яких простежується ауксесис: *Єго діла мерзкі, погані, / Прокляв і оплював весь світ* [10, с. 70], *Куди, куди? Чи там де людське горе, / Де вічний біль, і плач гіркий, і стони* [6, с. 79], *Сейчас і води потемніють / В глибокім, безконечнім морі* [7, с. 51], *Ой не гадай, / Що я Тебе возьму й полину / За світа край* [7, с. 66], *Туман срібlistий вкрив діброви, / І сум був без кінця, без міри* [7, с. 62]. Мейозис поет застосував лише двічі: *Ах, мій Боже! / Хвилини вільної не маю* [7, с. 55], *Ані днини нема, / Ні години нема, / Щоби я з того суму не гинув* [6, с. 82].

Лише один раз автор використав іронію: *В нім хрестик зношений, бляшаний, / Десь з Зарваниці, і дві грудки / Землі рідної. / От добутки! / От всі мастки твої, хлопе!* [7, с. 59]

Отже, Богдан Лепкий уже на початку творчості ретельно працював над текстами своїх віршів. Для увиразнення художньої мови він активно використовував тропи. Найчастіше поет звертався до метафори (ЧК – 5,1) та порівняння (ЧК – 3,8). Помітно рідше поет використовував епітети (ЧК – 2,8). Метонімія та гіпербола – найменш продуктивні в окреслений період (ЧК – 0,8 та 1,03 відповідно). Іронічне мовлення Б. Лепкий апробував лише один раз.

Практичне значення одержаних результатів обумовлюється тим, що вони можуть бути застосовані для порівняння з творчістю інших митців, а також для порівняння з наступними періодами у творчості поета, котрі ще належить дослідити.

SYSTEM OF TROPES IN BOGDAN LEPKY'S POETRY OF CREATIVITY'S FIRST PERIOD (1890–1899 years)

R. V. Paziuk

Chernivtsi National University named after Yuriy Fedkovych,
2, Kotsubinsky Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine
E-mail: paziukpost@gmail.com

The article analyzes B. Lepky's poetic legacy of creativity's first period (1890–1899 years) in aspects of stylistic devices. The term „trope” is not discussed as a generic term in the modern literary criticism, at the same time there is still no unified approaches to the study of its species diversity. For a comprehensive analysis of B. Lepky's poems we used the classification proposed by A. Tkachenko, which we consider as the most consequent and detailing. Contradictory aspects supplemented with assertions of other scientists. The results of the statistical examination of B. Lepky's metalogical language show that it based on comparison and metaphors. Metaphors are mainly based on transferring trait from „live” to „inanimate”. Epithet couples are mainly represented by common (folklore) samples, but occasional examples are also fixed. At least productive in the work of the poet were metonymy and hyperbole. Ironic speech was tested by B. Lepky only once. In general it can be argued that the poet felt language good and used it's semantic potential masterfully.

Key words: Bohdan Lepky, trope, comparison, epithet, metaphor, metonymy, irony, auksesys, meiosis.

СИСТЕМА ТРОПОВ ПОЭЗИИ БОГДАНА ЛЕПКОГО ПЕРВОГО ПЕРИОДА ПОЭТИЧЕСКОГО ТВОРЧЕСТВА (1890–1899 гг.)

Р. В. Пазюк

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича,
ул. Коцюбинского, 2, г. Черновцы, 58012, Украина
E-mail: paziukpost@gmail.com

В статье проанализировано поэтическое наследие Б. Лепкого первого периода творчества (1890–1899 гг.) в аспекте тропики. Термин „троп” как родовое понятие в современном литературоведении не обсуждается, в то же время до сих пор нет единого подхода к изучению его видового разнообразия. Для комплексного анализа стихов Б. Лепкого применена классификация, предложенная А. Ткаченко, которая, на наш взгляд, наиболее логична и детализирована. Противоречивые аспекты дополнены утверждениями других ученых. Результаты статистического обследования металогического языка Б. Лепкого свидетельствуют, что его основу составляют сравнения и метафоры. Последние преимущественно образованы путем переноса признака с „живого” на „неживое”. Эпитетные пары в основном представлены общеупотребляемыми (фольклорными) образцами, однако фиксируем и примеры окказиональных конструкций. Наименее продуктивными в творчестве поэта оказались метонимия и гипербола. Ироническую речь Б. Лепкий апробировал только один раз. В общем можно утверждать, что поэт хорошо чувствовал язык и мастерски использовал его семантический потенциал.

Ключевые слова: Богдан Лепкий, троп, сравнения, эпитет, метафора, метонимия, ирония, ауксесис, мейозис.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Потебня А. Эстетика и поэтика / А. Потебня. – М. : Искусство, 1976. – 614 с.
2. Гаспаров М. Избранные труды : В 4 т. / М. Л. Гаспаров. – М. : Языки славянских культур, 2012. – Т. 4 : Лингвистика стиха. Анализ и интерпретации. – 720 с.
3. Франко І. Зібрання творів : У 50 т. / Іван Франко. – К. : Наук. думка, 1981. – Т. 31 : Літературно-критичні праці (1897–1899) ; Упоряд., комент. Ю. Л. Булаховської та ін. ; ред. Г. Д. Вервес, О. Н. Мороз. – 596 с.
4. Українська мова : Енциклопедія / Редкол. : В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-е вид., випр. і доп. – К. : Вид-во „Укр. енцикл.” ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
5. Ткаченко А. Мистецтво слова : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів / Анатолій Ткаченко. – 2-е вид., випр. і доповн. – К. : Київський університет, 2003. – 448 с.
6. Лепкий Б. Твори : у 2 т. / Богдан Лепкий; упоряд., передм. та прим. М. Ільницький. – К. : Дніпро, 1991. – Т. 1 : Поезія. Оповідання і нариси. Історичні повісті. – 862 с.
7. Лепкий Б. Вибрані твори : У 2 т. / Богдан Лепкий; упоряд. та передм. Н. Білик, Н. Гавдиди; прим. Н. Білик. – К. : Смолоскип, 2011. – Т. 1. – 606 с.
8. Лев В. Богдан Лепкий, 1872–1941 : Життя і творчість / Василь Лев. – Нью-Йорк ; Париж – Сідней – Торонто, 1976. – 399 с.

9. Лепкий Б. Стрічки / Богдан Лепкий. – Львів, 1901. – 102 с.
10. Лепкий Б. Листки пануть / Богдан Лепкий. – Львів, 1902. – 123 с.
11. Лепкий Б. Въ свѣтъ за очи! / Богдан Лепкий // Діло. – 1896. – 4 (16) травня. – С. 1.
12. Маковецька-Гудзь Ю. Семантико-граматичні моделі художніх порівнянь (на матеріалі української поетичної мови 70–90-х років ХХ століття) : автореф. дис. канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Ю. А. Маковецька-Гудзь. – К., 2010. – 18 с.
13. Лепкий Б. На крылахъ пѣсень / Богдан Лепкий // Діло. – 1893. – 14 (26) травня. – С. 1.
14. Барчишина І. Емфатичність епітетних структур у поетичному тексті : автореф. дис. канд. філол. наук : спец. 10.01.06 / І. В. Барчишина. – Чернівці, 2013. – 20 с.
15. Слово. Знак. Дискурс : антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [за ред. М. Зубрицької]. – 2-е вид., доповнене. – Львів : Літопис, 2001. – 832 с.
16. Шутова Л. Епітет в українській поезії 20–30-х років ХХ століття (структурно-семантичний і функціональний аспекти) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Л. І. Шутова. – К., 2003. – 20 с.
17. Волковинський О. Епітет як носій та елемент стилю [Електронний ресурс] / О. С. Волковинський // Вісник Львівського університету. Серія : Іноземні мови. – 2013. – Вип. 21. – С. 272–277.
18. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / [за ред. А. Волкова та ін.]. – Чернівці : Золоті литаври, 2001. – 636 с.
19. Довгалевський М. Поетика (Сад поетичний) / М. Довгалевський. – К. : Мистецтво, 1973. – 436 с.

LIST OF REFERENCES

1. *Potebnya O.* Aesthetics and Poetics. – М. : Mystectvo, 1976. – 614 p.
2. *Gasparov M. L.* Selected works: In 4 vol. – Moscow, 2012. – Vol 4: Lyngvistika stiha. Analizy i interpretacyy. – 720 p.
3. *Franko I.* Collected works: In 50 vol. – К. : Nauk. dumka, 1981. – Т. 31 : Literaturno-krytychni praci (1897–1899); Compilation and notes by Yu. L. Bulaxovskoyi ta in. – 596 p.
4. Ukrainian Language : Encyclopedia / Redkol. : V. M. Rusaniv's'ky`j (spivgolova), O. O. Taranenko (spivgolova), M. P. Zyblyuk ta in. – 2nd edition, supplemented. – К., 2004. – 824 p.
5. *Tkachenko A.* The Art of word: a textbook for students of humanitarian specialties of higher educational institutions. – 2nd edition, supplemented. – К : Kyiv University, 2003. – 448 p.
6. *Lepky B.* Works: In 2 vol. – К. : Dnipro, 1991. – Vol 1 : Poetry. Stories and Essays. Historical novels. – 862 p.
7. *Lepky B.* Selected works: In 2 vol. – К. : Smoloskyp, 2011. – Vol. 1. – 606 p.
8. *Lev V.* Bogdan Lepky, 1872–1941: Life and creativity. – New York; Paris – Sydney – Toronto, 1976. – 399 p.
9. *Lepky B.* Strichky. – L`viv, 1901. – 102 p.
10. *Lepky B.* Lystky padut`. – L`viv, 1902. – 123 p.
11. *Lepky B.* V svit za ochi! // Dilo. – 1896. – May 4 (16). – P. 1.
12. *Makovetska-Gudz Y.* Semantic-grammatical Patterns of Authors' Similes (Based on the Ukrainian Poetic Language of the 70-90th of XX century) : dis. thesis. ... cand. of philology sciences: 10.02.01. – К., 2010. – 18 p.
13. *Lepky B.* Na krylax pisen` // Dilo. – 1893. – May 14 (26). – P. 1.
14. *Barchyshyna I.* Emfatychnist` epitetnyh struktur u poetychnomu teksti : dis. thesis. ... cand. of philology sciences: 10.01.06. – Chernivtsi, 2013. – 20 p.
15. Word. Sign. The discourse: an anthology of world literary and critical thinking of XX century / [Ed. M. Zubryc'ka]. – 2nd edition, supplemented. – Lviv : Litopys, 2001. – 832 p.
16. *Shutova L. I.* Epithet in Ukrainian poetry 20-30 years of XX century (structural-semantic and functional aspects) : dis. thesis. ... cand. of philology sciences: 10.02.01. – К., 2003. – 20 p.
17. *Volkovynsky O. S.* Epithet as a carrier and an element of style [electronic resource] // Visnyk L`vivs`kogo universytetu. Series : Foreign Languages. – 2013. – Vol. 21 – P. 272–277.
18. *Leksykon zagal'nogo ta porivnyal'nogo literaturoznavstva / [ed. by A. Volkov and other.].* – Chernivtsi : Zoloti lytavry, 2001. – 636 p.
19. *Dovgalevs`ky M.* Poetyka (Sad poetychnyy). – К. : Mystectvo, 1973. – 436 p.

Надійшла до редакції 16 лютого 2015 р.